

Sygn. akt III S 248/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Pacześniowska

Sędziowie SO Magdalena Balion – Hajduk

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

ze skargi Z. M. (M.)

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Zabrze

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie wszczętej z powództwa Z. M. (M.) o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w zamian utraconego prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Zabrze pod sygn. akt VIII Co 2231/12

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Zabrze pod sygn. akt VIII Co 2231/12 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze na rzecz skarżącego Z. M. kwotę 5 000 zł (pięć tysięcy złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Balion – Hajduk

Sygn. akt III S 248/14

UZASADNIENIE

Skarżący Z. M. złożył skargę na naruszenie praw strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wnosząc:

- a. o stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Zabrze w sprawie o sygn. akt VIII Co 2231/12 nastąpiła przewlekłość,
- b. przyznanie na jego rzecz kwoty 15 000 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że w połowie 2012 roku złożył wniosek o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego, a sprawa do złożenia skargi nie została zakończona.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w Zabrze, zgłaszając swój udział w sprawie, wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej, albowiem sędzia referent w okresie od maja 2014 roku chwili obecnej przez niewielką ilość dni był obecny w pracy z uwagi na usprawiedliwione nieobecności związane z chorobą. Dlatego też – jego zdaniem – czynności w sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki uwzględniając absencję chorobową sędziego i zmianę

sędzię referenta wynikającą z przyczyn niezależnych od sądu, a ocena czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne musi uwzględniać realia funkcjonowania sądów i charakter podejmowanych przez nich czynności. Wskazał także na trudności kadrowe Sądu Rejonowego w Zabrze.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Sprawa zawisła przed Sądem Rejonowym w Zabrze w dniu 24 maja 2012 roku, a dotyczy wniosku o wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego, sędziemu przedłożono akta 3 sierpnia 2012 roku. Zarządzeniem z dnia 20 sierpnia 2012 roku wezwano skarżącego do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów, a jednocześnie zadekretowano sprawę w repertorium „Co”.

Dnia 31 sierpnia 2012 roku skarżący złożył oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, które 3 września 2012 roku wraz aktami przedłożono sędziemu, który 10 stycznia 2013 roku zarządził przedłożyć akta referendarzowi celem rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i dnia 29 stycznia 2013 roku referendarz sądowy zwolnił skarżącego od kosztów sądowych w całości. Postanowienie to wysłano 11 lutego 2013 roku, a 5 marca 2013 roku przedłożono akta sędziemu, który 20 sierpnia 2013 roku wyznaczył termin rozprawy na 4 lutego 2014 roku.

Dnia 21 listopada 2013 roku wpłynęło pismo skarżącego z prośbą o rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność.

Na posiedzeniu jawnym 4 lutego 2014 roku, nie dołączono akt spraw z Sądu Rejonowego w Zabrze o sygnaturach VII C 47/00 i VII Co 4154/11, a z uwagi na wniosek pełnomocnika uczestnika o określenie terminu celem przedstawienia na piśmie jego stanowiska i dołączenia wyżej wymienionych akt sprawy odroczone termin do 11 sierpnia 2014 roku.

Dnia 1 sierpnia 2014 roku wpłynął wniosek skarżącego o przesłuchanie go w drodze pomocy prawnej przed Sądem Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim.

Na posiedzeniu jawnym 11 sierpnia 2014 roku stwierdzono, iż nadal nie dołączono akt poprzednich spraw, zobowiązano pełnomocnika uczestnika do złożenia pełnomocnictwa oraz złożenia pytań do wnioskodawcy pod rygorem pominięcia, a rozprawę odroczone bez wskazania terminu.

Na posiedzeniu niejawnym dnia 23 października 2014 roku dopuszczono dowód z przesłuchania wnioskodawcy w charakterze strony i zarządził jego przeprowadzenie w trybie pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, a jednocześnie sporządzono odezwę o udzielaniu pomocy prawnej. Do chwili obecnej w aktach brak informacji o wykonaniu odezwy przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (...), uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędną zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje

uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. [Por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r. KSP 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt II S 33/12, Lex 1246709; por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 r. sygn. akt II S 28/10 - KZS 2010/11/50, LEX nr 783363].

W rozpoznawanej sprawie doszło do przewlekłości postępowania w okresie od 24 maja 2012 roku do 20 sierpnia 2012 roku, od 3 września 2012 roku do 29 stycznia 2013 roku, od 5 marca 2013 roku do 20 sierpnia 2013 roku, przy czym także 4 lutego 2014 roku nie przeprowadzono żadnego postępowania z uwagi na brak akt sprawy, dodać należy, że chodzi o akta z Sądu Rejonowego w Zabrzcu, co powoduje, że przewlekłość występuje nadal aż do 11 sierpnia 2014 roku, gdzie rozprawę odroczonej bez wskazania terminu, a dopiero 23 października 2014 roku zarządzone przeprowadzić odezwę w drodze pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim.

Te okresy przewlekłości postępowania przeplatane były dwoma terminami posiedzeń jawnych, na których nie przeprowadzono żadnych dowodów i w zasadzie nie dokonano żadnych merytorycznych czynności. To powoduje, że sprawa, która wpłynęła w końcu maja 2012 roku do dnia 23 października 2014 roku nie została w żaden sposób rozpoznana. Oczywiście jest, że to wniosek skarżącego przesłuchanie go w drodze pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim spowodował, że 23 października 2014 roku skierowano odezwę do tego sądu. Natomiast nie może ująć uwagi Sądu Okręgowego, że przez ponad 2 lata nie wykonano w sprawie żadnych merytorycznych czynności zmierzających do jej zakończenia, co więcej uczestnik tego postępowania dnia 17 lutego 2014 roku wniósł o oddalenie złożonego wniosku wskazując swoje zarzuty oraz dowody – natomiast pismu temu nie został nadany właściwy bieg, gdyż nawet nie wezwano do usunięcia jego braków formalnych w postaci braku podpisu - w tym zakresie Sąd Rejonowy nie dokonał żadnych czynności. Sprawa przez ponad 2 lata pozostaje nierozpoznana, co więcej nie przesłuchano nikogo w tej sprawie, ani nie przeprowadzono żadnego dowodu, nie dokonano także czynności koniecznych do usunięcia braków formalnych pisma uczestnika z 17 lutego 2014 roku, a obecnie jest ona na etapie przesłania odezwy Sądowi Rejonowemu w Gorzowie Wielkopolskim.

Należy także podkreślić, że strona ma prawo wynikające z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) do rzetelnego przeprowadzenia procesu, z tym prawem jest związane także to, aby nie doszło do przewlekłości postępowania. Jeżeli sprawa od dnia wpływu wniosku trwa ponad 2 lata, a przez ten okres czasu nie przeprowadzono żadnych merytorycznych czynności, to zasadnie strona zarzuca przewlekłość postępowania. W takim przypadku nie ma znaczenia to, czy w Sądzie Rejonowym w Zabrzcu są trudności kadrowe, albowiem strona nie może odpowiadać za niewłaściwe rozmieszczenie kadr sądowych, natomiast ma prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. W sprawie o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w zamian utraconego doszło zaś do przewlekłości, gdyż można było przeprowadzić czynności na wyznaczonych posiedzeniach w taki sposób, aby sprawa była już rozpoznana, albo aby były już przeprowadzone dowody z osobowych źródeł dowodowych. Oczywiście jest to, że złożony w sierpniu 2014 roku wniosek skarżącego o jego przesłuchanie w drodze pomocy prawnej spowodował, że nie można było sprawy rozpoznać 11 sierpnia 2014 r., ale do tego czasu nie przeprowadzono żadnych merytorycznych czynności, a w dniu 11 sierpnia 2014 r. nie dopuszczono żadnego dowodu.

Z powyższych względów doszło do przewlekłości postępowania, natomiast kwota 15000 zł żądana od Skarbu Państwa przez skarżącego jest zbyt wygórowana. Zdaniem Sądu Okręgowego właściwą, z uwagi na stan niepewności wnioskodawcy co do wyniku postępowania i okres oczekiwania na rozstrzygnięcie, jest kwota 5000 zł biorąc pod uwagę także wysokość roszczenia związanego z tą sprawą.

Mając powyższe na uwadze w oparciu:

a. o art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez

nieuzasadnionej zwłoki należało orzec jak w pkt. 1 sentencji, gdyż w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, której łączny okres wynosi 15 miesięcy, a sprawa trwa już ponad 2 lata,

b. o art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki należało orzec jak w pkt. 2 i 3 sentencji zasądzając na rzecz skarżącego kwotę 5 000 zł jako odpowiednią z uwagi na stan jego niepewności co do wyniku postępowania i okres oczekiwania na rozstrzygnięcie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Balion – Hajduk